

Tekstboekje
Groep 3 + 4
thema
Bouwen

Inhoudsopgave

Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels.....	2
Hoe gebruik je dit tekstboekje	3
WAK-woordenlijst groep 3 Bouwen	5
WAK-woordenlijst groep 4 Bouwen	8
Boekensuggesties	11
Uitgewerkte les 1: Amuserende tekst – kijk- en zoekboek – Op de bouwplaats.....	17
Uitgewerkte les 2: Amuserende tekst – prentenboek - Dierenhuizen.....	24
Uitgewerkte les 3: Corresponderende tekst – brief – Verhuizen.....	29
Uitgewerkte les 4: Activerende tekst – Reclamefilmpje – Het architectenbureau voor de moderne kabouter	39
Uitgewerkte les 5: Amuserende tekst – lied – We bouwen een hele nieuwe schuur	45
Informatieve teksten	51
Activerende teksten	54
Correspondentie en communicatie.....	55
Amuserende of ontspannende teksten.....	56
Bijlage 1: Tabel tekstsoorten en werkvormen	58
Bijlage 2: 8 werkvormen per ronde.....	60
Bijlage 3: Woordkaartjes ‘Op de bouwplaats...’	62
Bijlage 4: Dieren en dierenhuizen	66
Bijlage 5: Kaartjes dierenhuizen	70
Bijlage 6: Format kaart verhuizen	72
Bijlage 7: Kaartjes paddenstoelenwoningen	73

Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels

Dit tekstboekje dat je nu leest, hoort bij het thema Kunst van De Noordwijkse Methode. Je vindt hier 10 verschillende teksten met bijbehorende taal-, lees- en schrijfopdrachten en daarnaast nog extra teksten en werkvormen die je kunt kiezen.

In de opbouw van de opdrachten is uitgegaan van herhaald lezen van teksten, steeds met een ander leesdoel. We onderscheiden hierbij 4 rondes. Aan elke ronde zijn Denkbubbelvragen gekoppeld:

Ronde 1: betekenisronde

Bij de eerste keer lezen, luisteren of kijken gaat het over algemeen begrip (Waar gaat de tekst eigenlijk over?)

Ronde 2: detailronde:

Bij de tweede keer lezen, luisteren of kijken gaat het over de details in de tekst (wat betekent dit woord, hoe liggen de verbanden in de tekst, welke details zijn belangrijk, waar vind ik die precies).

Verbanden leggen binnen de context.

Ronde 3: contextronde

Bij de derde keer lezen gaan de kinderen aan de slag met afgeleid niveau (wat bedoelt de schrijver, wat vind ik daarvan, wat zegt die andere tekst hierover). Er wordt een transfer gemaakt naar andere contexten (verbanden leggen en persoonlijke relevantie).

Ronde 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Hoe gebruik je dit tekstboekje

Herhaald lezen

Zoals je hierboven hebt kunnen lezen, zijn de teksten en opdrachten zo opgebouwd, dat je elke tekst meerdere keren kunt lezen. Dit versterkt het leesniveau, de woordenschat en het tekstbegrip.

Start met technisch lezen

We adviseren om een tekst eerst in te zetten ter oefening van het technisch lezen. In het bijbehorende *doeloverzicht taal en lezen* (te vinden op de portal van De Noordwijkse Methode), vind je een overzicht van de technisch leesdoelen die je hieraan kunt koppelen. Als leerkracht kies je zelf welk doel je op dit moment relevant vindt voor jouw groep.

Planning in je weekrooster

Als school of leerkracht kies je zelf hoe vaak je de tekst en de opdrachten in wilt plannen. Voor optimaal leeseffect, adviseren we drie leesmomenten in de week met daaraan gekoppeld een reflectie/evaluatie van de leesdoelen:

1 x 45 minuten:

Introductie van de tekst, technisch lezen en eerste ronde onderzoekend lezen.

2 x 30 minuten:

Ronde 2 en 3 van het onderzoekend lezen. Deze opdrachten kun je gezamenlijk doen of inplannen in de zelfstandige taken van de leerlingen.

1 x 10 minuten:

Ronde 4 van het onderzoekend lezen. In deze ronde evalueer je als leerkracht of de lees- en taaldoelen behaald zijn.

Eventueel kun je ervoor kiezen om de rondes te integreren in de vakatelijs tijdens de middagen. Hierdoor kun je ook delen van je taalonderwijs naar de middag verschuiven en creëer je extra ruimte in je ochtendprogramma.

Woordenschat

Gekoppeld aan het thema en de teksten in dit boekje, vind je woordenschatlijsten. Deze woordenschatlijsten zijn gekoppeld aan de BAK-woordenlijst (Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters) voor groep 1 en 2 en de WAK-woordenlijst (Woordenlijst Amsterdamse Kinderen) voor groep 3 t/m 8. Deze lijsten zijn in 2007 door het Ministerie van OC&W ontwikkeld als checklist voor het ontwikkelen van een goede woordenschat op de basisschool. De Noordwijkse Methode heeft de woorden uit de BAK-lijst en de WAK-lijst geselecteerd die passen bij het thema. Wij raden aan om tijdens het thema aandacht te besteden aan deze woorden. Veel van de woorden zullen terugkomen in de teksten van onderzoekend lezen, luisteren en kijken.

Boeksuggesties

Naast de teksten in dit boekje die je inzet voor technisch lezen, onderzoekend lezen en taalopdrachten in de verschillende leesrondes, is het belangrijk om te werken aan leesplezier en zelfstandig lezen. Daarom vind je in dit tekstboekje thema gerelateerde boeksuggesties ter stimulering van het zelfstandig lezen in de klas. We adviseren om boeken te lenen bij de bibliotheek of waar nodig aan te schaffen.

Teksten met uitgewerkte lessuggesties voor de leesrondes

In dit tekstboekje zijn 10 uitgewerkte teksten te vinden. Hierbij is bewust gekozen voor diverse tekstsoorten, van nieuwsberichten tot gedichten en alle andere mogelijke tekstsoorten. Onder de tekst staat vermeld welke tekstsoort het is en welke taal-, lees- en woordenschatdoelen in de opdrachten aan bod komen. Vervolgens is per ronde een uitgewerkte werkvorm beschreven. Deze werkvormen sluiten aan bij de taal-en leesdoelen voor de middenbouw. Het overzicht van deze doelen vind je in het *doelenuverzicht taal en lezen*.

Extra teksten en werkvormsuggesties

Naast de 10 teksten met uitgewerkte lessuggesties, vind je in dit boekje een extra verzameling themagerelateerde teksten die je kunt inzetten in je klas. Deze teksten zijn op tekstsoort geordend. Ook vind je een lijst met werkvormen per ronde. Deze kun je inzetten als alternatief voor de uitgewerkte werkvorm bij de 10 uitgewerkte lessen of als werkvorm bij de extra teksten.

Overzichtstabel met tekstsoorten en werkvormen

In bijlage 1 is een overzicht te vinden van alle tekstsoorten en werkvormen die aan bod komen in dit tekstboekje. Hierdoor wordt het voor de leerkracht inzichtelijk aan welke doelen en tekstsoorten allemaal gewerkt is.

WAK-woordenlijst groep 3 Bouwen

De bewoner	De buitenkant
De huiskamer	Bewonderen – bewonderde – heeft bewonderd
De muur	Het apparaat
De plint	De werklui
De deurpost	Het voordeel
De slaapkamer	Hijzen – hees – gehezen
De verhuishwagen	Kleden – kleedde – gekleed
De verhuizer	Daarachter
De verhuizing	Daarboven
De wijk	Daarnaast
De woning	Daaronder
De woonboot	Erboven
De woonwagen	Ernaast
Het dak	Ertussen
Het behang	Hierboven
Het hoekhuis	Hierin
Het raam	Hieronder
Het terras (tuin)	Tegenover
Het venster	De elektriciteit
Bewonen – bewoonde – bewoond	De werktekening
Verhuizen – verhuisde – is verhuisd	Lawaai van jewelste
Bewoond	Op maat maken
Onbewoond	Weg aanleggen
De molenaar	De zaagtand
Zagen	Het zaagsel
Zelfgemaakt	De spijker
Het bouwwerk *	Het zoogdier *
Het grachtenpand *	De vogel *
De kubuswoning *	Het reptiel *
Het dijkhuis *	De amfibie *

De (stolp)boerderij *	De vis *
De molen *	Het insect *
De watertoren *	De spin *
Het woonwagencamp *	De opbouw *
Het Tiny house *	De functie *
De bungalow *	Het skelet *
De woning *	De spier *
Het landschap *	De pees *
Het klimaat *	De zenuw *
Het hooggebergte *	Bewegen *
De woestijn *	Het gewricht *
Het tropisch regenwoud *	De bionische ledematen *
De steppe *	Aangeboren *
De savanne *	Aangeleerd *
De infrastructuur *	De erfelijkheid *
De inrichting *	Het gedrag *
De architectuur*	Het DNA *
De prehistorie *	De cel *
De oudheid *	Het organisme *
De tempel *	De constructie *
Het aquaduct *	De eigenschap *
De middeleeuwen *	De stevigheid *
Het kasteel *	De vorm *
Het handelsnetwerk *	Het materiaal *
De Hanzestad *	De verbinding *
Het bestuur *	Het bouwberoep *
De stadsrechten *	Het gereedschap *
De Renaissance *	De dakdekker *
De Gouden Eeuw *	De tegelzetter *
De grachtengordel *	De architect *
Het geveltype *	De steenhouwer *

Het buitenhuis *	De stukadoor *
De industriële revolutie *	De installateur *
De sociale kwestie *	De loodgieter *
De wereldtentoonstelling *	De metselaar *
De wederopbouw *	De timmerman *
Ecologisch wonen *	De bekister *
2D *	De betonstorter *
3D *	De ijzervlechter *
Het kenmerk *	De schilder *
De plattegrond *	De behanger *
De schaal *	De wegenbouwer *
De millimeter (mm) *	De bouwplaatsmachinist *
De centimeter (cm) *	De troffel *
De meter (m) *	De betonschaar *
Het monument *	Het breekijzer *
Het werelderfgoed *	De rolmaat *
Het wereldwonder *	Het peillint *
De bijl *	De duimstok *
De kruiwagen *	De waterpas *
De lijmkleem*	De hoekmeter *
De hamer *	De verfroller *
De zaag *	Het plamuurmes *
De betonmolen *	Het afplakmateriaal *
Het kitpistool *	De waterpomptang *
De steeksleutel *	De schroevendraaier *
De beitel *	De boor *

*De woorden met een sterretje zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

WAK-woordenlijst groep 4 Bouwen

De watermolen	De zenuw
De bungalow	De baksteen
De meter (m)	De ruit
Het meetinstrument	De schroef
De bouwvakker	De schroevendraaier
De iglo	De tang
De kelder	De werkplaats
De overburen	Het gereedschap
De verdieping	Het meetlint
De villa	Hameren – hamerde – gehamerd
De woonwijk	Het zoogdier
De zolder	De spin
De zolderkamer	De 8 poten
Het flatgebouw	Het huizenblok
Het gebouw	Het woonhuis
Het bouwwerk *	De vogel *
Het grachtenpand *	Het reptiel *
De woonboot *	De amfibie *
De kubuswoning *	De vis *
Het dijkhuis *	Het insect *
De (stolp)boerderij *	De opbouw *
De molen *	De functie *
De watertoren *	Het skelet *
Het woonwagenkamp *	De spier *
Het Tiny house *	De pees *
De woning *	Bewegen *
Het landschap *	Het gewricht *
Het klimaat *	De bionische ledematen *
Het hooggebergte *	Aangeboren *
De woestijn *	Aangeleerd *

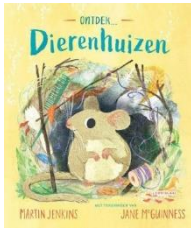
Het tropisch regenwoud *	De erfelijkheid *
De steppe *	Het gedrag *
De savanne *	Het DNA *
De infrastructuur *	De cel *
De inrichting *	Het organisme *
De architectuur*	De constructie *
De prehistorie *	De eigenschap *
De oudheid *	De stevigheid *
De tempel *	De vorm *
Het aquaduct *	Het materiaal *
De middeleeuwen *	De verbinding *
Het kasteel *	Het bouwberoep *
Het handelsnetwerk *	Het gereedschap *
De Hanzestad *	De dakdekker *
Het bestuur *	De tegelzetter *
De stadsrechten *	De architect *
De Renaissance *	De steenhouwer *
De Gouden Eeuw *	De stukadoor *
De grachtengordel *	De installateur *
Het geveltype *	De loodgieter *
Het buitenhuis *	De metselaar *
De industriële revolutie *	De timmerman *
De sociale kwestie *	De bekister *
De wereldtentoonstelling *	De betonstorter *
De wederopbouw *	De ijzervlechter *
Ecologisch wonen *	De schilder *
2D *	De behanger *
3D *	De wegenbouwer *
Het kenmerk *	De bouwplaatsmachinist *
De plattegrond *	De troffel *
De schaal *	De betonschaar *

De millimeter (mm) *	Het breekijzer *
De centimeter (cm) *	De rolmaat *
Het monument *	Het peillint *
Het werelderfgoed *	De duimstok *
Het wereldwonder *	De waterpas *
De lijmkleem*	De hoekmeter *
De zaag *	De verfroller *
De betonmolen *	Het plamuurmes *
Het kitpistool *	Het afplakmateriaal *
De steeksleutel *	De waterpomptang *
De beitel *	De boor *
De bijl *	De hamer *
De kruitwagen *	

*De woorden met een sterretje zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

Boekensuggesties

Nodig voor dit thema

Ontdek... dierenhuizen, Martin Jenkins

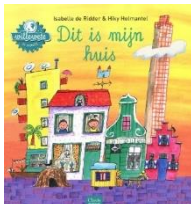
Wist je dat er grote dieren zijn met kleine én met grote huizen? En dat sommige dieren geen huis bouwen? Lees waar en hoe allerlei dieren 'wonen'. Prentenboek met kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 t/m 8 jaar.

Informatieve boeken

Welkom op de bouwplaats!, Rolf Toyka & Heike Ossenkop

Prentenboek in oblong met verhalen en tekeningen over het bouwproces van een huis, vanaf de aanleg van de kelder tot en met de oplevering. Vanaf ca. 6 t/m 9 jaar.

Willewete: Dit is mijn huis, Isabelle de Ridder

Wil je van alles weten over wonen? Prentenboek met informatie over soorten huizen, de bouw van een huis, verschillende kamers en huizen in andere landen. Met veel kleurenillustraties, een dubbele uitklappagina met alle ruimtes, en quizvragen. Vanaf ca. 5 jaar; zelf lezen voor goede lezers vanaf ca. 7 jaar.

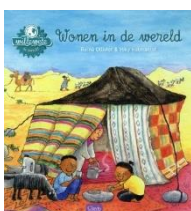
Willewete: Een huis bouwen, Pierre Winters & Tineke Meirink

Hoe worden muren gemetseld, funderingen gegraven en daken gelegd? Prentenboek met informatie over het bouwen van een huis, quiz, versjes, opdrachten en veel kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 jaar; voor goede lezers vanaf ca. 7 jaar.

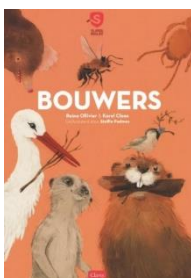
Willewete: Bijzondere bouwsels, Jozua Douglas

Welke toren is de hoogste in de wereld? En wat is het mooiste paleis, de meest bijzondere brug of de langste muur? Prentenboek met informatie over bijzondere bouwwerken, een quiz, liedje, opdrachten en veel kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 jaar; zelf lezen vanaf ca. 7 jaar.

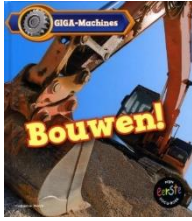
Willewete: Wonen in de wereld, Reina Ollivier

Wil je alles weten over waar en hoe mensen wonen? Wat de verschillen zijn tussen wonen in de stad en het platteland? Prentenboek met informatie over wonen. Vanaf ca. 5 jaar; voor goede lezers vanaf ca. 7 jaar.

Bouwers, Reina Ollivier & Karel Claes

Maak kennis met negen dieren die heel goed kunnen bouwen. Zo vertellen o.a. de bever, kruisspin en de ooievaar (in de ik-vorm) over hun snelheid, uiterlijk, voedsel en natuurlijke vijanden. Met veel waterverfillustraties, ook een grote van hun bouwwerk. Vanaf ca. 5 t/m 8 jaar.

Bouwen!, Catherine Veitch

Hoe hoog is de grootste hijskraan ter wereld? Maak kennis met acht grote voertuigen die bij de bouw worden gebruikt, zoals een wals en bulldozer. Met paginagrote kleurenfoto's. Vanaf ca. 6 t/m 8 jaar; ook voor iets oudere moeizame lezers.

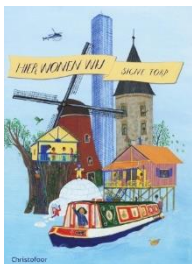
Bijzondere huizen, Marianne Meulenpas

Lees alles over bijzondere huizen, van architectuur in ongebruikelijke vormen zoals kubussen en tiny houses tot woningen die zelf zorgen voor hun eigen water en stroom. Met kleurenillustraties en -foto's. Vanaf ca. 7 jaar.

Hoge gebouwen, Annerieke van Heugten

Hoe kan het dat hoge gebouwen niet omwaaien? En hoe worden de ramen van een wolkenkrabber gewassen? Leer van alles over hoge gebouwen. Met kleurenfoto's en -illustraties. Vanaf ca. 7 jaar.

Hier wonen wij, Signe Torp

Zou jij willen wonen in een huis dat drijft of in een huis van ijs? Tien kinderen uit verschillende landen laten hun bijzondere huis zien. Ze vertellen er van alles over en er wordt wat informatie over gegeven. Met gedetailleerde kleurenillustraties, en twee uitklappagina's van een kasteel en woonboot. Vanaf ca. 6 t/m 9 jaar.

Thuis, Mariapaola Pesce

Ga je mee op reis langs verschillende huizen in de hele wereld? Samen met de ik-verteller bezoeken we een iglo, een Marokkaans huis met mooie tegels en een Japans huis waar het netjes opgeruimd is. Met paginagrote kleurenillustraties waarop je de huizen zowel van buiten als binnen ziet. Vanaf ca. 6 t/m 8 jaar.

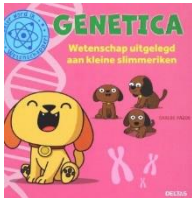
Grootse gebouwen, Mack

In Rome staan het Pantheon en het Colosseum, en in New York het Empire State Building en het Vrijheidsbeeld. Ontdek ruim dertig beroemde gebouwen en bouwwerken over de hele wereld. Met kleurenfoto's, grappige illustraties en raadseltjes. Voorlezen vanaf ca. 5 jaar, zelf lezen vanaf ca. 8 jaar.

De wilde stad, Ben Hoare

Beschrijvingen van bijzondere dieren die in steden over de hele wereld leven. Met kleurenillustraties. Samen te lezen vanaf ca. 6 jaar.

Genetica, Carlos Pazos

Waarom heeft puppy Max een gele vacht en zijn broertjes een bruine? Dokter Marie gaat op onderzoek en vertelt van alles over genetica. Vierkant prentenboekje met kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 t/m 8 jaar.

Van wie is dit huis?, Radka Janská

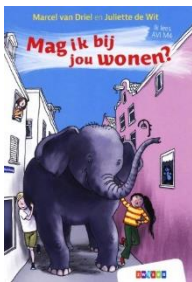
Kleine slak wil net als de andere dieren in een huisje wonen. Waar wonen de andere dieren eigenlijk? Kijk maar onder de flapjes! Met weetjes over de dieren en zoekopdrachten. Bijna vierkante uitgave met dunkartonnen bladzijden en kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 jaar; zelf lezen vanaf ca. 7 jaar.

Fictieve boeken

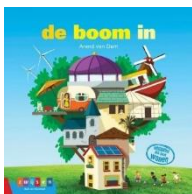
De iglo van tante Friet, Tosca Menten

Grappige verhalen over fantastische dieren die wonen op unieke plekken, zoals in de iglo van tante Friet. Kun je huisstofmijt leren stofzuigen? En hoe vaak mag je een doucheslang douchen? Met gekleurde illustraties. Voorlezen vanaf ca. 7 jaar, zelf lezen vanaf ca. 9 jaar.

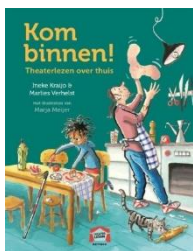
Mag ik bij jou wonen?, Marcel van Driel

Een olifant uit de dierentuin vraagt Elif of ze bij haar mag wonen en verschijnt daarna 's nachts in haar slaapkamer. Lukt het Elif om haar terug te brengen? Met gekleurde illustraties. AVI M4. Vanaf ca. 7 jaar.

de boom in, Arend van Dam

Waar woon jij? In een huis of op een boot? Of in een tent? Lees alles over hoe mensen wonen, nu en toen. AVI-M3 t/m E3. Vanaf ca. 6 jaar.

Kom binnen! Theaterlezen over thuis, Ineke Kraijo & Marlies Verhelst

Twintig verhalen en moppen over de unieke thuisomgevingen van verschillende kinderen. Zo viert Savannah Koningsdag op Curaçao en woont Ties op een woonboot. Om samen met twee tot vier personen voor te dragen, waarbij ieder zijn eigen tekst of rol heeft. Met kleurenillustraties. Makkelijk te lezen. Vanaf ca. 8 jaar.

De koning van de flat, Marieke Smithuis

Boele en Moes zijn beste vrienden. Ze wonen in een hoge flat met heel veel verschillende bewoners. Er is altijd iets te beleven, zo vinden ze een gewonde meeuw en woont er een 'enge heks'. Je kunt er ook veel kattenkwaad uithalen, en daar zijn Boele en Moes erg goed in. Met zwart-witillustraties. Voorlezen vanaf ca. 6 jaar, zelf lezen vanaf ca. 8 jaar.

Hoog en laag, Annie M.G. Schmidt

Kees woont in een flat. Jelle woont vlakbij in een huis met een tuin. Kees wil graag een tuin en Jelle wil graag uitzicht. Ze besluiten te ruilen. Vanaf ca. 6 jaar.

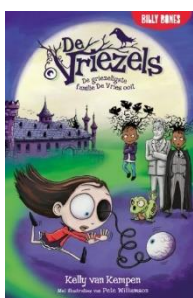
De Zoete Zusjes gaan verhuizen, Hanneke de Zoete

De Zoete Zusjes gaan verhuizen. Saar en Janna vinden het best wel spannend, want straks wordt alles anders! Of zijn er ook leuke dingen aan een nieuw huis in een nieuwe buurt? Met gekleurde illustraties. Voorlezen vanaf ca. 4 jaar, zelf lezen vanaf ca. 7 jaar.

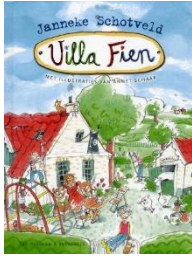
Mijn huis te koop!, Geronimo Stilton

Geronimo Stilton werkt voor een krant. Als hij hoort dat het kantoor te weinig geld heeft, verkoopt hij zijn huis. Vanaf ca. 7 jaar.

De Vriezels, Kelly van Kempen

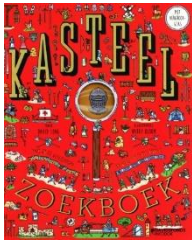
Appel Vriezel wil voorkomen dat haar gezin opnieuw zal verhuizen, maar moet daarvoor haar ergste angst overwinnen: school! En dan heeft de familie Vriezel ook nog eens te kampen met een spion van de burgemeester en een losgeslagen vampier. Met grappige zwart-witillustraties. Vanaf ca. 7 jaar.

Villa Fien, Janneke Schotveld

In de rommelige Villa Fien wonen vier kinderen en Fien gezellig samen. Dan komt een inspecteur de boel controleren. Voorlezen vanaf ca. 6 jaar.

Zoekboeken

Kasteel zoekboek, David Long

Lees van alles over kastelen in de middeleeuwen door te zoeken naar figuren en voorwerpen. Er zijn 16 zoekplaten van o.a. een stad, kasteel, kasteelplein, belegering en gevangenis. Misschien heb je daarbij het bijbehorende 'vergrootglas' nodig! Met gedetailleerde kleurenillustraties, veel zoekopdrachten, tijdlijn en oplossingen. Vanaf ca. 8 t/m 10 jaar.

Op de bouwplaats, Doro Göbel

Een drukke straathoek in de stad en het verwaarloosde pleintje ernaast veranderen in een bouwplaats. Er wordt hard gewerkt met hijskraan, betonmolen en andere machines. Als het bouwen klaar is, is iedereen blij met het nieuwe parkje, café met terras, kleine winkeltjes en fijne speelruimte. Groot hardkartonnen, tekstloos prentenboek met gedetailleerde zoekplaten. Vanaf ca. 4 jaar.

Het Kasper kijk- en zoekboek, Lars Klinting

Bevens Kasper en Flip zijn van alles kwijt. In de werkplaats zoeken ze gereedschap zoals de handboor en de zaag. Ook in het naaiatelier, de keuken en de tuinschuur zijn ze spullen kwijt. Groot hardkartonnen zoekboek met sfeervolle aquarellen. Vanaf ca. 4 jaar.

Waar is de gele grijper?, Joachim Krause

Gijs gaat naar zijn opa en oma. Onderweg en bij zijn grootouders thuis ziet hij diverse bouwplaatsen. Hardkartonnen prentenboek met gekleurde zoekplaten waarin van alles te zien is over de bouw en bouwmachines. Vanaf ca. 4 jaar.

Gedichten

Wil je mijn kamer zien?, Bette Westera & Naomi Tieman

Verzameling verhalen en gedichten over een bijzonder huis waar iedereen welkom is, met achttien kamers: achter elke deur gaat een unieke bewoner schuil, van keukenprinsessen tot walrussen zonder zwemdiploma. Met gekleurde illustraties. Voorlezen vanaf ca. 6 jaar, zelf lezen vanaf ca. 8 jaar

'Nieuwe buren'

Hoe is het om, soms door oorlog of armoede, naar een ander land te gaan? Over hoe het was, in het geboorteland, en hoe het nu hier is, in Nederland. Zo'n vijftig gedichten van ruim dertig bekende kinderdichters. Met enkele kleurenillustraties. Vanaf ca. 7 t/m 12 jaar.

Stripverhalen

Geronimo Stilton: Ontvoering in het Colosseum

Ballonstrip.

Geronimo Stilton: De strijd om de Eiffeltoren

Geronimo zorgt er samen met journaliste Pattie Spring, Benjamin, Pandora en professor Volt voor dat de Piratenkatten er niet in slagen de bouw van de Eiffeltoren te dwarsbomen. Ballonstrip, vanaf ca. 8 jaar.

Uitgewerkte les 1: Amuserende tekst – kijk- en zoekboek – Op de bouwplaats

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Amuserende tekst</i> Prentenboek
Aanvankelijk lezen/ voortgezet technisch lezen	<p><i>Groep 3</i> Ik kan samengestelde woorden lezen (fietsbel, rotsblok).</p> <p><i>Groep 4</i> Ik herken de betekenisvolle delen in een samenstelling en kan deze goed lezen (graan - korrel)</p>
Woordenschat	<p><i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context</p> <p>Het dak, het raam, het venster, hijsen – hees – gehesen, de werklui, zagen, het bouwwerk, het gereedschap, de tegelzetter, de architect, de verbinding, de vorm, het materiaal, de stevigheid, de constructie, 2D, 3D, de metselaar, de loodgieter, de stukadoor, de installateur, de hamer, de zaag, de betonmolen, het kitpistool, de steeksleutel, de beitel, de boor, de schroevendraaier, de betonschaar, de rolmaat, de waterpas, de hoekmeter, de troffel, de bouwplaat machinist, het breekijzer, het peillint, de duimstok, de verfroller, het plamuurmes, de tang, de schroef, het meetlint, de baksteen.</p>
Onderzoekend lezen	<p><i>Leesstrategie 1: Voorspellen</i> Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.</p> <p><i>Groep 3</i> Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de plaatjes en de titel te weten.</p> <p><i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Wat heb ik gelezen in mijn stukje tekst? Wat hebben de afbeeldingen met de bouwplaats te maken?</p>

	<p><i>Kritisch denken:</i> Welk kaartje zou nog meer goed bij deze omschrijving passen? Waarom? Zou hetgeen wat ik getekend heb in het echt ook kunnen gebeuren? Waarom denk je dat wel/niet?</p> <p><i>Verbanden leggen:</i> Koppel de omschrijving met het juiste kaartje.</p> <p><i>Perspectief nemen:</i> Als ik op de bouwplaats in het boek zou kunnen staan, wat zou ik daar dan allemaal nog meer zien?</p> <p><i>Creatief denken:</i> Bedenk wat er allemaal nog meer zou kunnen gebeuren op de prent.</p> <p><i>Waardebepaling:</i> Kunnen de kinderen een uitleg geven bij hun zelfgemaakte tekening?</p> <p><i>Leesstrategie 3: Verduidelijken</i> Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen).</p> <p><i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> <i>Groep 4</i> Ik kan het verhaal of de informatie in het kort navertellen.</p>
Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Gesprekken</i> Ik kan met een leergesprek meedoen en bij het onderwerp blijven. Ik kan samen met anderen praten over een onderwerp.</p> <p><i>Luisteren</i> Ik kan goed luisteren naar anderen. Ik kan de ander laten uitpraten.</p> <p><i>Spreken en presenteren</i> Ik kan een eigen verhaal duidelijk en verstaanbaar vertellen. Ik kijk een ander aan tijdens het praten. Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen. Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld. Ik kan vertellen over een voorwerp dat ik meegenomen of zelf gemaakt heb.</p>

Aanvankelijk schrijven	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik heb een goede zithouding en schrijfhouding tijdens het schrijven. Ik heb een goede pengreep tijdens het schrijven. Ik kan zinnen maken in blokletters of verbonden schrift. (keuze aan de school) Ik kan kleine letters en cijfers schrijven. Ik kan zinnen van vier tot zeven woorden schrijven. Ik kan een tekst maken bij een tekening of foto. Ik kan leesbaar schrijven in een redelijk tempo.</p> <p><i>Groep 4</i> Ik kan hoofdletters schrijven. Ik let op de volgorde in een verhaal als ik schrijf: Wat gebeurde er eerst en wat daarna?</p>
Tekstsoort schrijven	<p><i>Amuserende en ontspannende tekst</i> Ik bedenk een fantasieverhaal door het maken van een tekening en hier woordjes bij te schrijven.</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Wat heb ik gelezen in mijn stukje tekst? Wat hebben de afbeeldingen met de bouwplaats te maken?

Deel 1, groep 3: Doe een See-Think-Wonder met een paar van de prenten uit het boek. Scan hiervoor de bladzijde naar keuze in en laat deze zien op het digibord. Wat zien de kinderen op de afbeelding? Wat weten ze hier al over? En wat denken de kinderen dat het allemaal inhoudt/ kan betekenen?

Lees vervolgens de stukjes tekst horend bij de prenten voor, de kinderen lezen mee.

Deel 1, groep 4: Verdeel de kinderen in groepjes van vier en geef ieder kind een eigen stukje tekst met de bijbehorende afbeelding, de kinderen gaan expertlezen. De vier stukken tekst gaan over:

Heel veel huizen, op een grote bouwplaats, een hoge brug en dwars door de berg.

Laat de kinderen vervolgens in hun groepje kort aan elkaar vertellen waar hun stukje tekst over gaat. Ze bekijken hiervoor ook samen naar de bijbehorende afbeeldingen. Wat zien ze allemaal op de afbeelding? En wat weten de kinderen hier al over?

Deel 2, groep 3/4: Print de kaartjes uit bijlage 3 uit en deel aan ieder kind een kaartje uit. Laat de kinderen door de klas lopen of laat ze overleggen in hun groepje. Wat staat er op hun kaartje? Wat heeft dit met de bouwplaats te maken? Wat werd er met het voorwerp gedaan in het verhaal?

Eventueel : Schuif voor deze werkvorm de stoelen en tafels een beetje opzij of gebruik de speelzaal. Op de woordkaartjes staan veel moeilijke samenstellingen. Print de kaartjes uit bijlage 3 twee of drie keer uit en laat de kinderen hier propjes van maken. Verzamel alle propjes in een bak en verspreid ze over de grond. Op jouw teken mogen de kinderen de propjes openvouwen en lezen ze het woord hardop voor. De kinderen doen dit net zo lang totdat jij in je handen klapt (of jij de muziek stopzet).

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvragen:

Kritisch denken: Welk kaartje zou nog meer goed bij deze omschrijving passen? Waarom?

Verbanden leggen: Koppel de omschrijving met het juiste kaartje.

Leg de kaartjes uit bijlage 3 in het midden van de kring. Geef een omschrijving van een van de afbeeldingen, kunnen de kinderen raden om welk voorwerp uit het boek het gaat? Wanneer de kinderen het juiste kaartje hebben geraden mag het kaartje omgedraaid worden. Doe dit een aantal keer, welke kaartjes blijven over? Kunnen de kinderen zelf ook een omschrijving geven van het voorwerp zonder de naam van het voorwerp te benoemen?

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Perspectief nemen: Als ik op de bouwplaats in het boek zou kunnen staan, wat zou ik daar dan allemaal nog meer zien?

Creatief denken: Bedenk wat er allemaal nog meer zou kunnen gebeuren op de prent.

Kritisch denken: Zou hetgeen wat ik getekend heb in het echt ook kunnen gebeuren? Waarom denk je dat wel/niet?

Het boek bestaat uit vier delen, namelijk: Heel veel huizen, op een grote bouwplaats, een hoge brug en dwars door de berg.

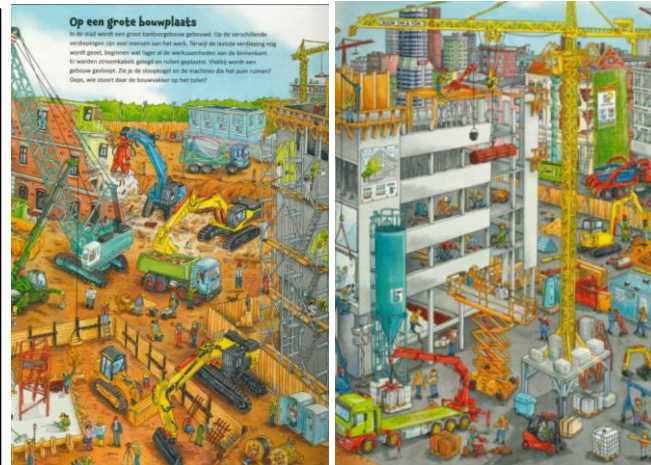
Laat de kinderen een van deze vier delen kiezen, de kinderen krijgen hiervoor een uitgeprinte versie van de twee pagina's die horen bij dit deel.

Geef de kinderen de opdracht om de tekening af te maken. De kinderen krijgen hiervoor blanco A4 die ze links of rechts aan de andere twee pagina's toevoegen. Op deze manier kunnen ze de tekening afmaken.

Dus bijvoorbeeld:

Eigen tekst over de bouwplaats

Doorgetekende prent van de bouwplaats. Wat zou er hier gebeuren op de bouwplaats?

Groep 3

Geef de kinderen uit groep 3 de opdracht om na te denken hoe het verhaal af zou kunnen lopen. Wat zou er aan de linkerkant/rechterkant van de afbeelding nog kunnen staan? Wat zouden ze daar aan het bouwen zijn? Eventueel kun je de kinderen laten kijken op de bladzijdes over gereedschap en machines, de voertuigen op de bouwplaats en wie werkt er op de bouwplaats. Zo krijgen de kinderen weer nieuwe inspiratie voor een verhaal.

Laat de kinderen bovenin de tekening korte zinnen schrijven over wat ze hebben getekend en wat er gebeurt op de afbeelding.

Groep 4

Laat de kinderen bovenin op het blanco papier een kort verhaal (minimaal 6 en maximaal 10 zinnen) schrijven over wat ze denken dat er gebeurt aan de linkerkant/rechterkant van de prenten uit het boek. Wat zou er aan de linkerkant/rechterkant van de afbeelding nog kunnen staan? Wat zouden ze daar aan het bouwen zijn? Eventueel kun je de kinderen laten kijken op de bladzijdes over gereedschap en machines, de voertuigen op de bouwplaats en wie werkt er op de bouwplaats. Zo krijgen de kinderen weer nieuwe inspiratie voor een verhaal. Laat de kinderen vervolgens de prenten afmaken door het witte papier tegen de prenten aan te leggen en zelf door te tekenen op hun eigen vel.

Let erop dat de kinderen uit groep 4 rekening houden met hoofdletters en de volgorde waarin ze schrijven (wat gebeurde er eerst en wat daarna?).

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

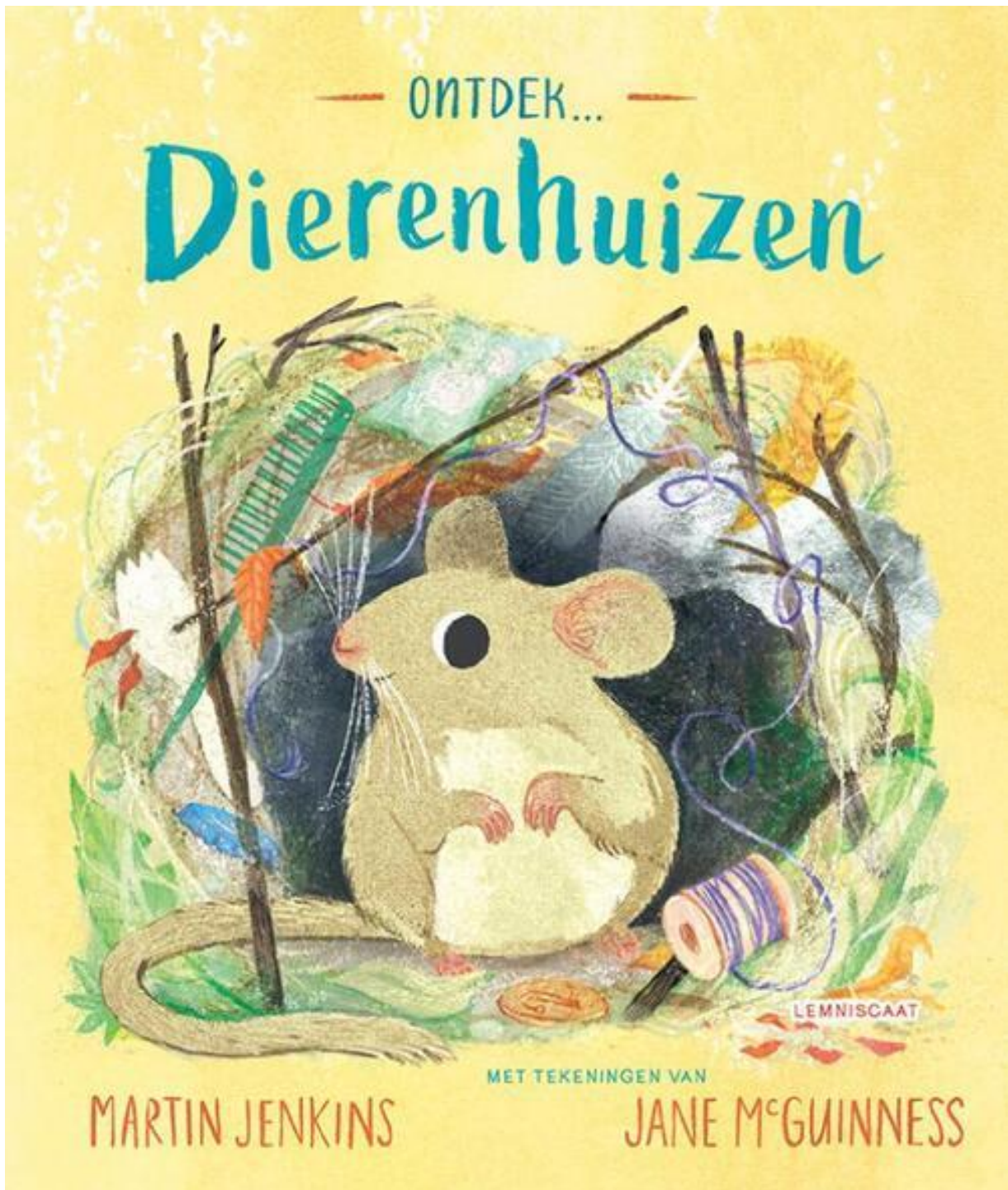
Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen een uitleg geven bij hun zelfgemaakte tekening?

Laat de kinderen in tweetallen zitten en zorg ervoor dat de kinderen die gekozen hebben voor dezelfde prent zo min mogelijk bij elkaar zitten. Laat de kinderen eerst raden wat ze denken dat de ander heeft getekend aan de hand van de twee prenten. Daarna laat het kind zijn of haar gemaakte tekening zien. Klopte dit met de voorspelling? En kan het kind een duidelijke uitleg geven bij zijn of haar gemaakte tekening? Daarna is de ander aan de beurt.

Uitgewerkte les 2: Amuserende tekst – prentenboek -
Dierenhuizen

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Amuserende tekst</i> Prentenboek
Aanvankelijk lezen/ Voortgezet technisch lezen	<p><i>Groep 3</i> Ik kan woorden met tweetekenklanken (termiet, pluimstaartrat, bij, prairiehond, schietmot) goed lezen. Ik kan woorden met lange klanken (ooievaar, ijsbeer) goed lezen. Ik kan woorden met -aai, -ooi of -oei lezen (ooievaar).</p> <p><i>Groep 4</i> Ik herken lettergrepen in een woord en gebruik deze bij het lezen.</p>
Woordenschat	<p><i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden.</p> <p>De bewoner, bewonen, bewoond, onbewoond, het zoogdier, de vogel, de amfibie, de vis, het insect, de spin, het reptiel.</p>
Onderzoekend lezen	<p><i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Hoe zien de huizen van de dieren eruit? Welk huis hoort bij welk dier? <i>Kritisch denken:</i> Zou dit dier ook in een ander huis kunnen wonen? Waarom wel/ waarom niet? Hoe noemen we het huis van dit dier? Kunnen de dieren ook in andere huizen wonen? (sommige spinnen graven bijvoorbeeld een tunnel) <i>Verbanden leggen:</i> Welk huis hoort bij welk dier? Waarin verschillen de huizen van elkaar? <i>Perspectief nemen:</i> Hoe zouden dieren kijken naar huizen van mensen? <i>Persoonlijke relevantie:</i> Wat zijn mijn 5 favoriete dieren uit het rijtje? <i>Waardebepaling:</i> Kunnen de kinderen de personages uit het verhaal (de dieren) benoemen en benoemen in wat voor huis ze wonen?</p> <p><i>Leesstrategie 3: Verduidelijken</i> Ik geef de tekst betekenis door er een beeld bij te vormen in mijn hoofd.</p>

	<p><i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> Ik kan personages uit een verhaal benoemen.</p>
Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Luisteren</i> Ik kan de juiste informatie halen uit een gesproken instructie.</p> <p><i>Spreken en presenteren</i> Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen. Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld.</p>
Schrijven	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik kan zinnen maken in blokletters of verbonden schrift. (keuze aan de school) Ik kan kleine letters en cijfers schrijven. Ik kan zinnen van vier tot zeven woorden schrijven. Ik kan leesbaar schrijven in een redelijk tempo.</p> <p><i>Groep 4</i> Ik kan hoofdletters schrijven (groep 4).</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Hoe zien de huizen van de dieren eruit? Welk huis hoort bij welk dier?

Geef ieder kind een uitgeprinte versie van bijlage 4, dieren en dierenhuizen. Lees het prentenboek voor aan de kinderen. Laat de kinderen tijdens het voorlezen een lijn trekken van het dier naar het juiste huis. Bespreek dit naderhand klassikaal met de kinderen. Wie had alle antwoorden goed?

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Kritisch denken: Zou dit dier ook in een ander huis kunnen wonen?

Waarom wel/ waarom niet? Hoe noemen we het huis van dit dier?

Verbanden leggen: Welk huis hoort bij welk dier? Waarin verschillen de huizen van elkaar?

Zorg ervoor dat je meerdere kopieën hebt van de bladzijden uit het boek, genoeg kopieën zodat ieder groepje (van 5 of 6 kinderen) alle kopieën van het boek hebben.

Deel 1: Geef nu de kinderen ook een uitgeprinte versie van het werkblad horend bij bijlage 4. Laat de kinderen de juiste namen van de dieren bij de nummers schrijven. Wat kunnen de kinderen vertellen over dit dier?

Groep 3: Let erop dat de kinderen de namen van de dieren goed uitspreken, denk aan woorden met tweetekenklanken, lange klanken en aai-ooi-oei woorden.

Groep 4: Let erop dat de kinderen de namen van de dieren goed uitspreken, focus hierbij op de lettergrepen. Klap eventueel mee met de woorden, zodat de kinderen de woorden op de juiste manier de woorden uitspreken.

Deel 2: Laat de kinderen kijken naar de verschillende soorten dierenhuizen en laat ze in groepjes overleggen wat de overeenkomsten en verschillen tussen de huizen van de dieren zijn.

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Kritisch denken: Kunnen de dieren ook in andere huizen wonen?

(sommige spinnen graven bijvoorbeeld een tunnel)

Perspectief nemen: Hoe zouden dieren kijken naar huizen van mensen?

Persoonlijke relevantie: Wat zijn mijn 5 favoriete dieren uit het rijtje?

De kinderen hebben in ronde 2 de namen van de dieren opgeschreven op het werkblad. Laat de kinderen nu een kort weetje opschrijven over het huis van het dier.

Groep 3: Laat de kinderen uit groep 3 steeds een korte zin opschrijven over het huis van het dier. Je kunt er ook nog voor kiezen om de kinderen niet alle weetjes op te laten schrijven, maar dit alleen te laten doen voor hun 5 favoriete dieren.

Groep 4: Laat de kinderen uit groep 4 steeds bij elk dier minimaal 1 zin en maximaal 3 zinnen schrijven over wat ze weten over het huis van deze dieren.

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen de personages uit het verhaal (de dieren) benoemen en benoemen in wat voor huis ze wonen?

Ga met de kinderen in de kring zitten. Print de kaartjes uit bijlage 5 uit en leg de kaartjes omgekeerd in het midden van de kring. Vraag aan de kinderen: Wie weet van welk dier dit huis is? En wie heeft een feitje over het huis van dit dier op kunnen schrijven? En wie heeft nog iets anders opgeschreven?

Doe dit met een aantal kaartjes.

Uitgewerkte les 3: Corresponderende tekst – brief – Verhuizen

Lieve klas,

Ik ben Tim en ik ga verhuizen.

Maar ik weet nog niet waar naartoe.

Ik woon nu in een rijtjeshuis.

Ik vind dat best wel saai.

Misschien wil ik wel op het water wonen.

Of juist in een molen?

Ik wil ergens anders wonen.

Ik wil helemaal wat anders.

Ronde muren, scheve ramen.

Het lijkt me geweldig!

Misschien weet jij nog wat?

Ik hoor het graag!

Groetjes,

Tim

Soorten huizen (tekst horend bij ronde 2)

<p>Een villa.</p> <p>Ik wil in een villa wonen. In een villa heb ik veel ruimte.</p>	
<p>Een grachtenpand.</p> <p>Ik wil wonen in Amsterdam. Aan de grachten in de stad.</p>	
<p>Een woonboot.</p> <p>Een woning op het water. Met een hangmat op het dak.</p>	
<p>Een bungalow.</p> <p>Alles op een verdieping. Ik heb geen trappen in mijn huis.</p>	

Een hoekhuis.

Aan de rechterkant heb ik burens.
En aan de linkerkant heb ik dat niet.

Een kubuswoning.

Een kubuswoning is kunst.
Maar of het nou zo handig is...

Een woonwagen.

Een woonwagen kun je verplaatsen.
Hij staat vaak op een woonwagenkamp.

Een dijkhuis.

Een dijkhuis is gebouwd bij een dijk.
De woning staat op, aan, onder of langs de dijk.

Een molen.

Wonen in een molen is bijzonder.
In Nederland zijn maar 150 molens
bewoond!

Een watertoren.

Een watertoren heeft veel verdiepingen.
Er zijn geen rechte muren.

Tiny – house.

Een Tiny – house is super klein.
Je kunt ze zelfs verplaatsen!

Het flatgebouw.

Een flatgebouw is heel erg hoog.
Op de bovenste verdieping heb je uitzicht
over de stad.

De (stolp)boerderij.

De stolpboerderij is heel erg groot.
Het is een vierkante boerderij met een
driehoekig dak.

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Corresponderende tekst</i> Brief
Aanvankelijk / voortgezet technisch lezen	<p><i>Aanvankelijk lezen</i> <i>Groep 3</i> Ik kan tweelettergreperige woorden met -ig, -lijk en -ing lezen (woning)</p> <p><i>Voortgezet technisch lezen</i> <i>Groep 4</i> Ik kan woorden die bestaan uit twee lettergrepen goed lezen (woonboot, woning, dijkhuis). Ik kan woorden die bestaan uit drie lettergrepen goed lezen (bungalow, woonwagen, grachtenpand).</p>
Woordenschat	<p><i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context</p> <p>De woning, de woonboot, de woonwagen, het hoekhuis, het grachtenpand, het dijkhuis, de molen, de watertoren, de bungalow, het woonwagenkamp, Tiny-house, het dak, de kubuswoning, de villa, het flatgebouw, de (stolp)boerderij, de verdieping.</p>
Onderzoekend lezen	<p><i>Algemeen</i> Ik leer dat je leest van boven naar beneden en van links naar rechts. Ik kan een mening vormen over de inhoud van een tekst.</p> <p><i>Leesstrategie 1: Voorspellen</i> Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.</p> <p><i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Welke soorten huizen ken je allemaal al? <i>Verbanden leggen:</i> Welke woningen lijken op elkaar? Wat is hetzelfde? En wat is anders? En welke woningen hadden we in ronde 1 ook al bedacht? <i>Kritisch denken:</i> Hoe zou je een woonwagen of Tiny-house kunnen verplaatsen?</p>

	<p><i>Persoonlijke relevantie:</i> In welk huis zou jij graag willen wonen? En waarom?</p> <p><i>Perspectief nemen:</i> Als jij ... zou zijn, waar zou je dan graag in willen wonen? Waar denk je dat .... graag in zou willen wonen?</p> <p><i>Waardebepaling:</i> Waarop moet ik letten tijdens het schrijven van een brief?</p> <p><i>Creatief denken:</i> Verzin zelf een niet-bestaand huis. Hoe noem je deze woning?</p> <p><i>Waardebepaling, groep 3:</i> Kunnen de kinderen tijdens een gesprek hun mening geven?</p> <p><i>Waardebepaling, groep 4:</i> Weten de kinderen wanneer ze een hoofdletter moeten gebruiken?</p> <p>Leesstrategie 3: Verduidelijken Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik geef de tekst betekenis door er een beeld bij te vormen in mijn hoofd.</p>
Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Gesprekken</i> Ik kan met een leergesprek meedoen en bij het onderwerp blijven. Ik kan in een gesprek mijn mening geven. Ik kan samen met anderen praten over een onderwerp.</p> <p><i>Luisteren</i> Ik kan goed luisteren naar anderen. Ik kan de ander laten uitpraten.</p> <p><i>Spreken</i> Ik kijk een ander aan tijdens het praten. Ik kan mijn gedachten onder woorden brengen. Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen. Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld.</p>
Schriftelijke taalvaardigheid	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik heb een goede zithouding en schrijfhouding tijdens het schrijven. Ik heb een goede pengreep tijdens het schrijven. Ik kan zinnen maken in blokletters of verbonden schrift. (keuze aan de school) Ik kan kleine letters en cijfers schrijven. Ik kan hoofdletters schrijven (groep 4). Ik kan zinnen van vier tot zeven woorden schrijven.</p>

	<p><i>Gebruik leestekens</i> <i>Groep 4</i> Ik weet wat een hoofdletter is en gebruik deze aan het begin van een zin.</p> <p><i>Correspondentie en communicatie</i> Ik teken en schrijf een ansichtkaart</p>
--	---

Schrijf voor de les begint het adres van de school op de kaart. Hierover kun je met de kinderen ook in gesprek gaan. Waarom staat het adres van de school hier? Is de kaart naar ons verstuurd? Hoe weten we dat?

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Welke soorten huizen ken je allemaal al?

Lees samen met de kinderen eerst alleen de brief. Tim wil ergens anders wonen. Laat de kinderen nadenken over welke soorten woningen ze al kennen. In wat voor woning wonen de kinderen zelf?

De kinderen overleggen in groepjes van 3 of 4 kinderen. Geef de kinderen maximaal 5 minuten bedenktijd. Laat ze eventueel de woorden opschrijven op papier. Welk groepje kan de meeste soorten huizen opnoemen?

Dit groepje mag de woorden opnoemen, de andere groepjes kunnen aanvullen. Hoeveel verschillende soorten woningen hebben jullie als klas bedacht?

*Technisch lezen (groep 3): Let erop dat de kinderen de tweelettergrepige woorden met -ing goed lezen (woning).

*Technisch lezen (groep 4): Let erop dat de kinderen de woorden met twee en drie lettergrepen goed lezen.

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Verbanden leggen: Welke woningen lijken op elkaar? Wat is hetzelfde? En wat is anders? En welke woningen hadden we in ronde 1 ook al bedacht?

Deel 1 (woordenschat): Knip de tekst over de woningen (en de afbeeldingen) uit en geef ieder kind een kaartje (dus: of een tekst, of een afbeelding). Zet een timer. Laat de kinderen zo snel mogelijk duo's vormen met de tekst en de bijbehorende afbeelding. Hoe snel hebben de kinderen elkaar weten te vinden?

Controleer met de kinderen de kaartjes en speel het spel daarna nogmaals. Deel de kaartjes opnieuw uit, zodat ieder kind een nieuw kaartje heeft. Kunnen ze het deze keer nog sneller?

Deel 2: Geef nu ieder tweetal een uitgeprinte versie van de tekst over de verschillende soorten woningen. Laat de kinderen in tweetallen in gesprek gaan over de woningen. Welke woningen kenden ze al? En welke nog niet? Welke woningen lijken op elkaar? Wat is hetzelfde? En wat is anders? En welke woningen hadden we in ronde 1 ook al bedacht? Welke woningen vinden ze het mooist? En welke het lelijkst? En waarom?

Laat de kinderen hierover drie korte zinnen schrijven. Daarna wisselen de groepjes dit met elkaar uit (koppel twee tweetallen aan elkaar).

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Kritisch denken: Hoe zou je een woonwagen of Tiny-house kunnen verplaatsen?

Persoonlijke relevantie: In welk huis zou jij graag willen wonen? En waarom?

Perspectief nemen: Als jij ... zou zijn, waar zou je dan graag in willen wonen? Waar denk je dat .... graag in zou willen wonen?

Waardebepaling: Waarop moet ik letten tijdens het schrijven van een brief?

Creatief denken: Verzin zelf een niet-bestaand huis. Hoe noem je deze woning?

Laat de kinderen een korte brief terug schrijven naar Tim. Als zij Tim waren in welk huis zouden zij dan graag willen wonen? En waarom?

Praat hier eerst even kort over met de kinderen van groep 3. Gebruik voor de kinderen van groep 3 het format voor de brief uit bijlage 6.

Eisen voor de brief (groep 3):

1. Je begint de brief met: Beste Tim,
2. Zeg iets over een huis dat je niet mooi vindt.
3. Zeg iets over een huis dat je wel mooi vindt.
4. Sluit de brief af (Groetjes, (je naam))

Eisen voor de brief (groep 4):

1. Je begint de brief met Beste Tim,
2. Je bedankt Tim voor zijn brief.
3. Je geeft je mening over twee woningen.
4. Je geeft aan voor welk huis jij zou kiezen en geeft een reden.
5. Je wenst Tim veel succes/geluk (Succes met het zoeken naar een nieuwe woning! Of: Hopelijk vind je snel wat!).
6. Je sluit de brief af en noteert je naam (Groetjes, (je naam))

Let erop dat de kinderen uit groep 4 de hoofdletters op de juiste manier gebruiken.

Groep 3, klaaropdracht: Laat de kinderen de ansichtkaart uitknippen en laat ze een passende voorkant maken. De kinderen gebruiken hiervoor kleurpotloden.

Groep 4, klaaropdracht: Verzin zelf een niet-bestaand huis. Hoe noem je deze woning?

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling, groep 3: Kunnen de kinderen tijdens een gesprek hun mening geven?

Waardebepaling, groep 4: Weten de kinderen wanneer ze een hoofdletter moeten gebruiken?

Groep 3: Laat de kinderen met hun geschreven ansichtkaart rondlopen door de klas. Wanneer jij in je handen klappt zoeken ze een maatje en vertellen ze kort over welke woning ze niet mooi en wel mooi vinden. Zijn het dezelfde woningen? Of hebben de kinderen andere woningen gekozen? Waarom vinden ze deze woningen mooi / lelijk? Laat de kinderen daarna weer door de klas lopen, doe dit een aantal keer.

Groep 4: Laat de kinderen elkaars brieven lezen en controleren op het juiste gebruik van de hoofdletters. Vertel van te voren nog een keer wanneer de hoofdletters gebruikt moeten worden. Geef de kinderen vervolgens nog even de tijd om hun brief te verbeteren.

Uitgewerkte les 4: Activerende tekst – Reclamefilmje – Het architectenbureau voor de moderne kabouter

Je vindt het reclamefilmje over het architectenbureau voor de moderne kabouter hier:
<https://www.youtube.com/watch?v=CG9NsqnBRfo>

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Activerende tekst</i> Reclamefilmpje
Aanvankelijk lezen / voortgezet technisch lezen	<i>Aanvankelijk lezen</i> <i>Groep 3</i> Ik kan zinnen met ongeveer 7 woorden goed lezen. <i>Voortgezet lezen</i> <i>Groep 4</i> Ik kan woorden waarvan de c wordt uitgesproken als een k goed lezen (creatief).
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. <i>Groep 4</i> Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden. De wijk, de woning, verhuizen-verhuisden-verhuisd, het voordeel, bewonderen – bewonderde – bewonderd, de vorm, de constructie, de stevigheid, het materiaal, ecologisch, de villa, de bungalow, het woonhuis.
Onderzoekend lezen	<i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Wat heeft het architectenbureau in het filmpje gezegd over dit kabouterhuis? <i>Kritisch denken:</i> Kunnen er ook nog andere antwoorden in worden gevuld bij de zinnen? Klopt de zin dan nog steeds? <i>Verbanden leggen:</i> Wat hebben de woorden met elkaar te maken? Op welk van de huizen uit het filmpje lijkt jouw zelf ontworpen huis het meest? <i>Perspectief nemen:</i> In wat voor soort huis zouden kabouters graag willen wonen? Wat nou als je heel klein zou zijn, hoe zou de wereld er dan uitzien voor jou? <i>Waardebepaling:</i> Welke dingen zijn onmisbaar in een huis? Wat zou voor een kabouter heel belangrijk zijn in een huis? Kunnen de kinderen hun mening geven?

	<p><i>Persoonlijke relevantie:</i> In wat voor soort huis woon ik zelf?</p> <p><i>Creatief denken:</i> Ontwerp nu zelf een kabouterhuis.</p> <p><i>Leesstrategie 3: Verduidelijken</i> Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen).</p> <p><i>Groep 4</i> Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.</p> <p><i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> Ik kan het verhaal of de informatie in het kort navertellen.</p>
Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Gesprekken</i> Ik kan in een gesprek mijn mening geven.</p> <p><i>Luisteren</i> Ik kan de ander laten uitpraten. Ik kan een deel van een verhaal navertellen.</p> <p><i>Spreken</i> Ik kan een eigen verhaal duidelijk en verstaanbaar vertellen. Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen.</p>
Schrijven	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik kan zinnen maken in blokletters of verbonden schrift. (keuze aan de school) Ik kan zinnen van vier tot zeven woorden schrijven. Ik kan een tekst maken bij een tekening of foto. Ik kan leesbaar schrijven in een redelijk tempo.</p> <p><i>Gebruik leestekens</i> Ik kan een vraagteken en een uitroepteken toepassen.</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Wat heeft het architectenbureau in het filmpje gezegd over dit kabouterhuis?

Laat op het bord een afbeelding van een architect zien. Weten de kinderen wat een architect doet? Kennen ze al iemand die een architect is?

Kijk vervolgens met de kinderen de sketch. Print de kaarten uit bijlage 7 uit en geef ieder kind een kaart. Laat de kinderen een soort nieuwsitem voorbereiden over het kabouterhuis wat bij hun op het kaartje staat. Wat heeft het architectenbureau in het filmpje gezegd over dit kabouterhuis?

Doe kaboutermuziek aan (bijvoorbeeld de kabouterdans:

<https://www.youtube.com/watch?v=qhBVYe5nB54>), de kinderen zoeken een maatje wanneer je de muziek stopzet en vertellen aan elkaar wat er in het filmpje is gezegd over het kabouterhuis. Daarna ruilen de kinderen en lopen ze opnieuw door het lokaal. Doe dit een aantal keer en bespreek daarna elk kabouterhuis even klassikaal.

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Kritisch denken: Kunnen er ook nog andere antwoorden in worden gevuld bij de zinnen? Klopt de zin dan nog steeds?

Verbanden leggen: Wat hebben de woorden met elkaar te maken?

Groep 3: Maak de volgende zinnen over de tekst af:

1. De kabouters willen tegenwoordig ergens anders .... (wonen)
2. Je hebt verschillende woningen voor de ... (kabouters)
3. Zo is er een kabouterflat, een kaboutervilla en een .... (twee-onder-een kap woningen bijvoorbeeld)
4. Veel kabouters gaan hiervoor naar de ..... (makelaar)

Laat de kinderen zelf de zinnen voorlezen (technisch lezen)

Groep 4: Laat de kinderen een eigen mini-woordenboekje maken over de moeilijke woorden die voorkomen in de het reclamefilmpje, de moeilijke woorden zijn: trend, ontwikkeling, creatief, uniek, design, modern, zelfbewust, ontwerpen, architect, traditioneel, klassiek.

Laat de kinderen vervolgens in tweetallen de woorden een voor een bespreken. De kinderen leggen de betekenis van het woord uit in eigen woorden.

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Perspectief nemen: In wat voor soort huis zouden kabouters graag willen wonen? Wat nou als je heel klein zou zijn, hoe zou de wereld er dan uitzien voor jou?

Verbanden leggen: Op welk van de huizen uit het filmpje lijkt jouw zelf ontworpen huis het meest?

Waardebepaling: Welke dingen zijn onmisbaar in een huis? Wat zou voor een kabouter heel belangrijk zijn in een huis?

Persoonlijke relevantie: In wat voor soort huis woon ik zelf?

Creatief denken: Ontwerp nu zelf een kabouterhuis.

Groep 3: Laat de kinderen nu zelf een creatief paddenstoelenhuis ontwerpen. De kinderen schetsen hun ontwerp op papier en schrijven in een paar korte zinnen op wat er bijzonder is aan hun ontwerp. Let op: De kinderen moeten minimaal 1 woord uit de moeilijke woorden (ronde 2) gebruiken.

Groep 4: Laat de kinderen nu zelf een creatief paddenstoelenhuis ontwerpen. De kinderen schetsen hun ontwerp op papier en schrijven daarbij een korte overtuigende tekst (van 5 tot 10 zinnen) over hun eigen ontworpen paddenstoelenhuis. Waarom zouden de kabouters in hun huis willen wonen? Wat is er allemaal te vinden in het huis? Waar staat het huis?

Let op: De kinderen moeten minimaal 1 woord uit de moeilijke woorden (ronde 2) gebruiken. Let er daarnaast op dat de kinderen op een juiste manier de leestekens gebruiken, bijvoorbeeld:

Op zoek naar een nieuw huis? Dan hebben wij een prachtige moderne villa voor je!

Opdracht als er tijd over is: Laat de kinderen net als in ronde 1 op kaboutermuziek door de klas heen wandelen. De kinderen gaan net als echte architecten hun huis proberen te verkopen aan de ander. Wat maakt hun huis zo bijzonder?

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen hun mening geven?

Laat de kinderen in groepjes van 3 of 4 zitten. Iedereen in het groepje vertelt kort over zijn of haar ontwerp. Wat maakt het ontworpen paddenstoelenhuis zo bijzonder? Waarom zouden kabouters in het huis willen wonen?

De andere kinderen doen net alsof ze een kabouter zijn en denken na over het verhuizen naar een nieuw paddenstoelenhuis.

Wanneer ieder kind kort iets heeft gezegd over zijn of haar ontworpen paddenstoelenhuis gaan de kinderen met elkaar in gesprek. In welk huis (dat ontworpen is door de ander) zouden ze wel graag willen wonen? En waarom? Hoeveel zouden ze ervoor willen betalen? En wat missen ze nog in het ontwerp?

Bespreek vervolgens een paar paddenstoelenhuizen klassikaal.

Tip: Wil je deze leesles graag combineren met een knutselles? Laat de kinderen dan hun ontworpen paddenstoelenhuis kleien. De kinderen kunnen het kabouterhuis na de tijd schilderen en ze kunnen als decoratie (met een aantal tuinkabouters) in de schooltuin worden gezet!

Uitgewerkte les 5: Amuserende tekst – lied – We bouwen een hele nieuwe schuur

Het lied van Ernst en Bobbie is te vinden via:

<https://www.youtube.com/watch?v=ruucSChGxO0&list=PLXdfhWP-RHsJCpWlyHfAO6IGJnnd3wP1z&index=8>

Songtekst

*We bouwen een hele nieuwe schuur
We bouwen een hele echte nieuwe schuur
Met een dak erop en een raampje er bij
Met een deur en een kapstok en een hertengewei
Oh wat zijn we blij
Met een hele grote bruin geverfde prachtig houten knetternieuwe schuur*

*Er komen weer planken met schroeven en rekjes er aan
Zodat de kippen weer lekker leggen gaan
En stro op de vloer en water in de bak
Zo voelen ze zich weer op hun gemak*

*We bouwen een hele nieuwe schuur
We bouwen een hele echte nieuwe schuur
Met een dak erop en een raampje er bij
Met een deur en een kapstok en een hertengewei
Oh wat zijn we blij
Met een hele grote bruin geverfde prachtig houten knetternieuwe schuur*

*Geef me eens een schop
Sla die spijker er eens in
Nu een klodder verf
Boven op je kin
Je staat er met je twee voeten in
Oh in schurenbouwen heb ik zo 'n zin*

*We bouwen een hele nieuwe schuur
We bouwen een hele echte nieuwe schuur
Met een dak erop en een raampje er bij
Met een deur en een kapstok en een hertengewei
Oh wat zijn we blij
Met een hele grote bruin geverfde prachtig houten knetternieuwe schuur*

*Kijk uit hier komt de ladder
En daar ook nog een plank
En een heel klein potje verf
Ja Bobbie, dat is voor in de vensterbank
We zijn al heel lang bezig en het duurt nog wel een uur
Maar alles wat er komt, maar echt geen schuur*

*We wilde een hele nieuwe schuur
We wilde een hele echte nieuwe schuur
Met een dak erop en een raampje er bij
Met een deur en een kapstok en een hertengewei
O wat zijn we blij
Met een hele grote bruin geverfde prachtig houten knetternieuwe schuur*

*We wilde een hele nieuwe schuur
We wilde een hele echte nieuwe schuur
We wilde een hele nieuwe schuur
We wilde een hele echte nieuwe schuur*

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Amuserende tekst</i> <i>Lied</i>
Aanvankelijk lezen /voortgezet technisch lezen	<i>Aanvankelijk lezen</i> <i>Groep 3</i> Ik kan woorden met tweetekenklanken (au, ou, ui, eu, ei, ij, ie) goed lezen. Ik kan woorden met lange klanken (aa, ee, uu, oo) goed lezen. <i>Voortgezet technisch lezen</i> <i>Groep 4</i> Ik herken lettercombinaties zoals sch, ch, ng, nk en kan deze goed lezen (schuur)
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. Het dak, het raam, de schroef, de schroeven, de spijker.
Onderzoekend lezen	<i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Waar gaat het lied over? Wat gaan Ernst en Bobbie bouwen? Voor wie bouwen ze dit? <i>Verbanden leggen:</i> Welke materialen heb je nodig om een schuur te bouwen? Welk gereedschap is hetzelfde? Waarvoor wordt het gereedschap nog meer gebruikt? <i>Persoonlijke relevantie:</i> Welk gereedschap hebben wij thuis allemaal liggen? <i>Waardebepaling:</i> Welk gereedschap is onmisbaar bij het bouwen van een schuur? <i>Perspectief nemen:</i> Welke dieren zouden het fijn vinden om in een schuur te wonen? Waarom zouden ze dit fijn vinden? <i>Creatief denken:</i> Ontwerp nu je eigen schuur voor een dier naar keuze. <i>Waardebepaling:</i> Kunnen de kinderen met een leergesprek meedoen en bij het onderwerp blijven? <i>Leesstrategie 3: Verduidelijken</i> Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik geef de tekst betekenis door er een beeld bij te vormen in mijn hoofd.

<p>Mondelinge taalvaardigheid</p>	<p><i>Gesprekken</i> Ik kan met een leergesprek meedoen en bij het onderwerp blijven. Ik kan mij houden aan de gespreksregels, zoals naar elkaar luisteren, wachten op je beurt. Ik kan samen met anderen praten over een onderwerp.</p> <p><i>Luisteren</i> Ik kan goed luisteren naar anderen. Ik kan de ander laten uitpraten.</p> <p><i>Spreken</i> Ik kan een eigen verhaal duidelijk en verstaanbaar vertellen. Ik kijk een ander aan tijdens het praten. Ik kan vertellen over een voorwerp dat ik meegenomen of zelf gemaakt heb.</p>
<p>Schrijven</p>	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik kan een tekening maken om een woord uit te beelden.</p> <p><i>Groep 4</i> Ik kan kleine letters en cijfers schrijven. Ik kan zinnen maken in blokletters of verbonden schrift. (keuze aan de school)</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Waar gaat het over? Wat gaan Ernst en Bobbie bouwen? Voor wie bouwen ze dit?

Zing het lied met de kinderen.

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Verbanden leggen: Welke materialen heb je nodig om een schuur te bouwen?

Groep 3 en 4: Geef ieder kind een leeg A4-papier en laat de kinderen tijdens het luisteren van het lied meetekenen met wat er wordt gezongen. De kinderen proberen zo veel mogelijk verschillende dingen te tekenen. Luister het lied eventueel een aantal keer achter elkaar. Wie heeft er op het einde de meeste dingen weten te tekenen? Kloppen al deze dingen ook? Missen we nog wat? Doe met de kinderen uit groep 4 dezelfde opdracht, maar laat ze de woorden die horen bij de tekeningen op hun A4-papier erbij schrijven.

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Verbanden leggen: Welk gereedschap is hetzelfde? Waarvoor wordt het gereedschap nog meer gebruikt?

Persoonlijke relevantie: Welk gereedschap hebben wij thuis allemaal liggen?

Waardebepaling: Welk gereedschap is onmisbaar bij het bouwen van een schuur?

Perspectief nemen: Welke dieren zouden het fijn vinden om in een schuur te wonen? Waarom zouden ze dit fijn vinden?

Creatief denken: Ontwerp nu je eigen schuur voor een dier naar keuze.

Show and tell: Geef de kinderen de opdracht dat ze thuis het lied gaan luisteren met hun ouders. De kinderen nemen van thuis een voorwerp of gereedschap mee die ze nodig hebben voor het bouwen van een schuur.

Wat nemen de kinderen allemaal mee? Welk gereedschap is allemaal hetzelfde? Waarvoor wordt het gereedschap nog meer gebruikt? Laat ieder kind even kort vertellen over wat hij/zij heeft meegenomen en waarvoor het gereedschap thuis wordt gebruikt.

Welk gereedschap mist er nog?

Of:

Er zijn heel wat dieren die het juist fijn vinden om in een schuur te wonen. Kijk met de kinderen het volgende filmpje:

<https://schooltv.nl/video-item/dieren-die-in-een-schuur-wonen-de-torenvalk-de-gierzwaluw-en-de-vleermuis>

Doe vervolgens een ideeën verzijn wedstrijd en laat de kinderen in tweetallen zoveel mogelijk dieren bedenken/opschrijven die heel graag in een schuur zouden willen wonen. Waarom zouden deze dieren graag in een schuur willen wonen? Hoe zouden ze een schuur als nieuwe woonplek uitkiezen? Waar zou een ideale schuur voor deze dieren aan moeten voldoen?

Groep 4: Laat de kinderen een kort verhaaltje schrijven over een dier dat woont in de nieuw gebouwde schuur. verhaaltje schrijven van ongeveer 10 zinnen.

Klaaropdracht: Ontwerp nu je eigen schuur voor een dier naar keuze.

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen met een leergesprek meedoen en bij het onderwerp blijven?

Geef de leerlingen per groepje een dobbelsteen.

De leerlingen gooien om de beurt de dobbelsteen. Het aantal gegooiden ogen geeft aan waarover je reflecteert, bijvoorbeeld:

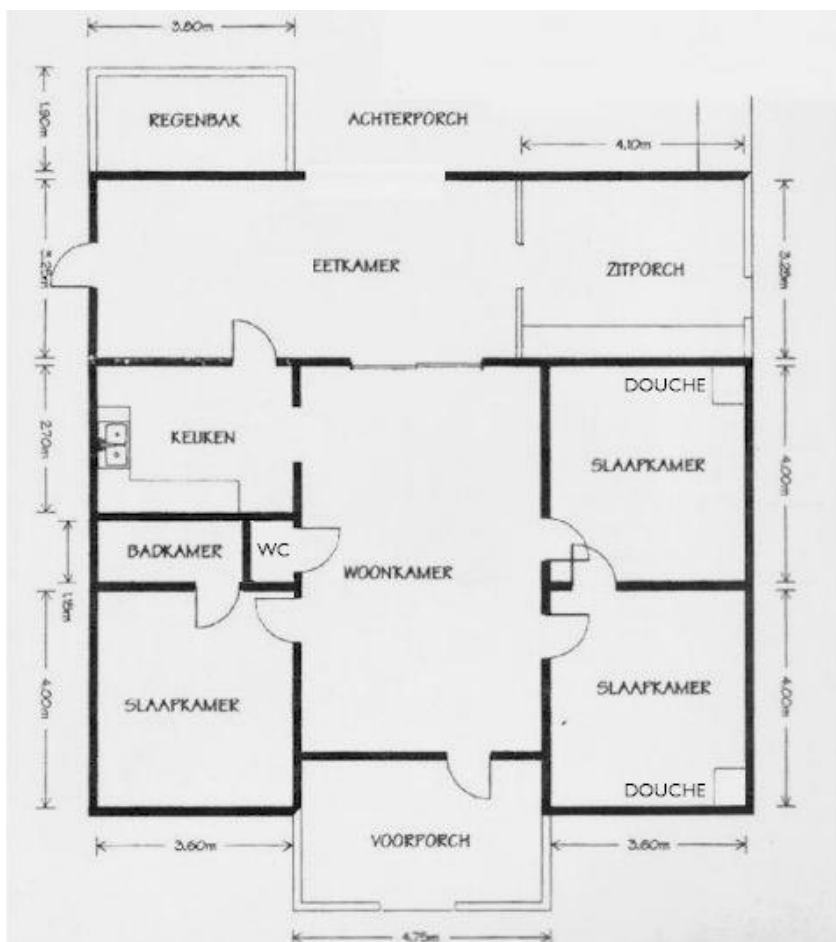
- 1: Noem 1 woord uit het lied dat je lastig vond.
- 2: Welke twee dingen heb je geleerd tijdens deze les?
- 3: Noem 3 dingen die je nodig hebt om een schuur te bouwen.
- 4: Bedenk een andere titel voor het lied.
- 5: Noem 5 woorden die bij het onderwerp van vandaag passen.
- 6: Noem een dier dat woont in een schuur.

Informatieve teksten

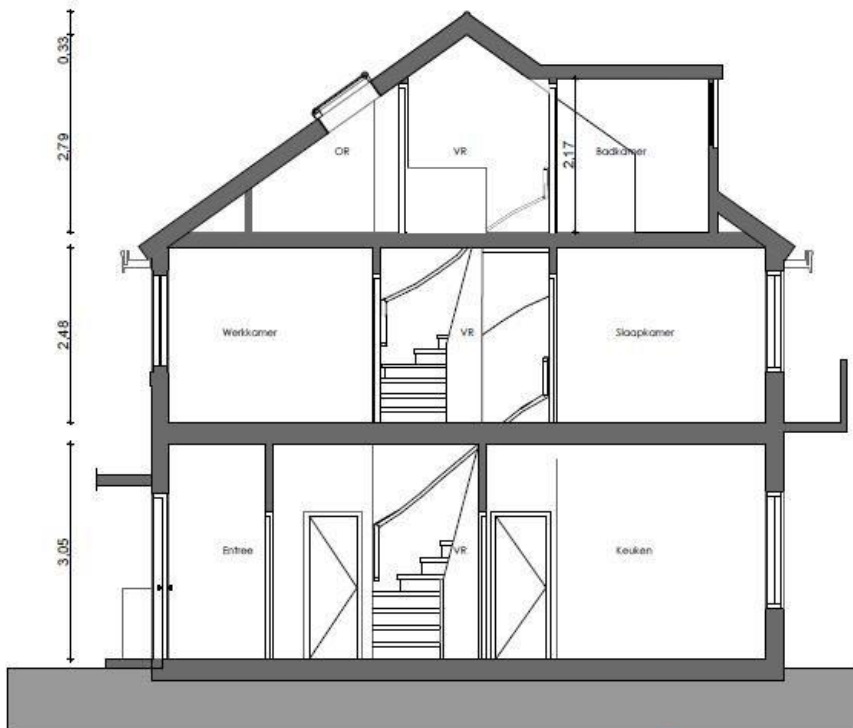
	<p>Hoe bouw je een hut in het bos?</p> <p>Als je een hut wilt bouwen in het bos, heb je sterke takken nodig en een hoop bladeren. Maar hoe bouw je precies een stevige hut die wind- en waterdicht is?</p> <p>https://schooltv.nl/video-item/hoe-bouw-je-een-hut-in-het-bos-water-en-winddicht (tekst kun je aanklikken)</p>
	<p>Hoe leefden de mensen in de prehistorie.</p> <p>In de prehistorie leefden helemaal geen 'holbewoners'. Al meer dan zeventuizend jaar geleden leefden er hele slimme mensen, die eigenlijk helemaal niet zo anders leefden dan wij vandaag de dag doen. Ze hadden alleen nog geen elektriciteit, en ook geen internet!</p> <p>https://willemwever.kro-ncrv.nl/vraag_antwoord/geschiedenis/hoe-leefden-de-mensen-de-prehistorie</p>
	<p>Geveltypes</p> <p>Foto's met korte stukjes tekst ernaast.</p> <p>https://www.grachtenvanamsterdam.nl/soortengevels.htm</p>
	<p>Hoe komen slakken aan hun huisjes?</p> <p>Naast de tekst is een filmpje: Gijs wil weten hoe slakken aan hun huisje komen. Samen met Jochem bezoekt hij Marijke de Jong, bioloog, die het antwoord geeft. Marijke weet alles van slakken. Ze laat enkele microscopische opnamen van slakkeneieren zien.</p> <p>https://willemwever.kro-ncrv.nl/vraag_antwoord/dieren-en-planten/hoe-komen-slakken-aan-hun-huisje</p>
	<p>Hoeveel botten heeft een mens?</p> <p>Het skelet van een volwassen mens bestaat uit ongeveer 206 botten. Een baby heeft er veel meer! Wel 350 botten. Bij het ouder worden groeien een aantal botten aan elkaar, vandaar dat je als je volwassen bent minder botten hebt.</p> <p>https://willemwever.kro-ncrv.nl/vraag_antwoord/het-menselijk-lichaam/hoeveel-botten-heeft-een-mens</p>
	<p>NK bruggen bouwen met spaghetti</p> <p>Hoe vaak heb je het wel niet gehoord: niet spelen met eten! In Delft trekken ze zich daar niks van aan. Daar werd het Nederlands kampioenschap spaghetti bruggenbouw gehouden.</p> <p>https://www.kidsweek.nl/nieuws/nk-bruggen-bouwen-met-spaghetti</p>

Soorten huizen	Een bouwplan
<ol style="list-style-type: none"> 1. Loop eens een rondje door de wijk. 2. Er zijn veel soorten huizen. 3. Een rijtjes-huis. 4. Een villa. 5. Een boer-de-rij. 6. Een flat. (flat) 7. Al die huizen zijn ooit gebouwd. 8. Maar wist je dat er nog meer soorten huizen zijn? 9. Je kunt ook wonen in een boot. 10. Wat dacht je van een tent? 11. Er wonen zelfs mensen in een kasteel of paleis. 12. Elk huis is anders. 13. Soms is een huis groot. 14. Soms is een huis klein. 15. Elk huis is voor iemand een thuis. 16. In wat voor soort huis woon jij?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mijn naam is Lars. 2. Ik ben een architect. (ar-si-tekst) 3. Een architect bedenkt hoe een huis eruit gaat zien. 4. Eerst ga ik in gesprek met de klant. 5. In het gesprek vraag ik naar de wensen. 6. Wat voor huis vind je mooi? 7. Wil je zon in de tuin? 8. Hoeveel kamers wil je in het huis? 9. Dan maak ik een bouwplan. 10. Ik kies de plek voor de keuken en de wc. 11. Ook bedenk ik hoe groot het moet zijn. 12. Dat is best veel werk. 13. Ik bespreek het bouwplan met de klant. 14. Pas als het plan goed is wordt het huis gebouwd. 15. Het bouwen van een huis duurt best lang. 16. Soms wel een jaar. 17. Er werken veel mensen mee aan de bouw. 18. Maar dan krijgt de klant wel een heel mooi huis!
	

Plattegrond van een woning

Dwarsdoorsnede van een huis

 [Bouwtekening-maken.nl](https://bouwtekening-maken.nl)

Lees en kleur Bron: <https://juffiepuffie.com/bouwen/>

JP

lees en kleur

1. er staat een muur
2. in het midden zit een deur
3. er zijn vijf ramen
4. op de muur zit een dak
5. het dak is groen
6. de muur is bruin
7. naast het huis staat een schuur
8. de schuur is grijs
9. op het dak loopt een koe
10. de koe zegt moe

Activerende teksten

Huis te koop

HUIS TE KOOPT

€1.200.000

VOLKSSTRAAT 23, 5632 AH, ERGENS

EIGENDOMSEIGENSCHAPPEN:

5 Slaapkamers

3 Badkamers

Zwembad

400 m2

24/7 Beveiliging

OVER:

Prachtige woning in een rustige, kindvriendelijke buurt. Vele voorzieningen dichtbij! Bouwjaar 2019.

CONTACT DETAILS:

+123-456-7890

hello@reallygreatsite.com

www.reallygreatsite.com

Correspondentie en communicatie

	Nieuwsbericht Jeugdjournaal: Archeologen vinden Romeinse Tempel in Zevenaar:
	Archeologen hebben in het Gelderse Zevenaar een hele bijzondere ontdekking gedaan. Ze vonden een tempel die al bijna 2000 jaar onder de grond ligt.
	https://jeugdjournaal.nl/artikel/2433394-archeologen-vinden-romeinse-tempel-in-zevenaar

Verhuisbericht

Om ons nieuwe huis te laten zien geven wij een housewarming op 15 juli 2024 vanaf 15:00 uur.	
Ons nieuw adres is: Straatnaam 10 4321 LC Plaats Tel: 06-12345678	<i>Aan de familie De Vries</i>
Groet, Annemiek en Bilal	<i>Dorpsstraat 17</i>
p.s. Laat je het weten als je verhinderd bent?	<i>1234 AB Dorp</i>

Amuserende of ontspannende teksten

 <p>Als ik bouw</p>	<p>Lied 'Als ik bouw'</p> <p>Liedje over bouwen.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=NLZp8a9DUBI</p>
--	--

Donald Duck bouwt een schuur

Donald Duck en het bouwpakket

H94137

Bijlage 1: Tabel tekstsoorten en werkvormen

Hoofddoelen	Taalbegrippen	Mondelinge taalvaardigheid	Voortgezet technisch lezen	Woordenschat	Onderzoekend lezen	Schrijven
Uitgewerkte les 1: Amuserende tekst – Op de bouwplaats		Vertellen over het onderwerp, luisteren naar elkaar, kort vertellen over een afbeelding.	Samengestelde woorden (groep 3) en samenstellingen (groep 4).	Nieuwe woorden begrijpen.	Voorspellen waar het over gaat, vragen stellen met De Denkbubbels, navertellen van het verhaal.	Het leesbaar schrijven en het schrijven van hoofdletters (groep 4) De kinderen schrijven een fantasieverhaal.
Uitgewerkte les 2: Amuserende tekst - Dierenhuizen		Informatie halen uit een instructie, uitleg geven bij afbeeldingen.	Tweetekenklank (groep 3) en lettergrepen (groep 4)	Nieuwe woorden begrijpen.	Vragen stellen met De Denkbubbels, het benoemen van personages.	Netjes schrijven, leesbaar schrijven en het schrijven van hoofdletters (groep 4)
Uitgewerkte les 3: Corresponderende tekst - Verhuizen		Bij het onderwerp blijven, luisteren naar anderen en vertellen aan de hand van beeld.	Tweelettergrepige woorden die eindigen op -ig, -lijk, en -ing (groep 3) en woorden met twee of drie lettergrepen.	Begrijpen van nieuwe woorden en ze toepassen in de juiste context.	Voorkennis ophalen, vragen stellen met De Denkbubbels, beeld vormen in je hoofd.	Goed en leesbaar schrijven. Het schrijven van een ansichtkaart, het schrijven van cijfers, letters en verbonden schrift of blokletters.
Uitgewerkte les 4: Activerende tekst – Het architectenbureau voor de moderne kabouter		Je mening geven, het verhaal navertellen en vertellen bij afbeeldingen.	Zinnen van 7 woorden (groep 3) en woorden met een c (als een k) (groep 4).	Nieuwe woorden begrijpen.	Vragen stellen met De Denkbubbels, woord uitleggen en de informatie navertellen.	Schrijven in blokletters of verbonden schrift en een tekst maken bij een afbeelding.

Uitgewerkte les 5: Amuserende tekst – We bouwen een hele nieuwe schuur		Eigen verhaal vertellen en gespreksvaardigheden	Tweetekenklanken en lange klank (groep 3), de lettercombinaties -sch, -ch,-ng,-nk (groep 4).	Nieuwe woorden begrijpen.	Vragen stellen met De Denkbubbels.	Tekening maken om een woord uit te beelden, letters en cijfers schrijven en schrijven in blokletters of verbonden schrift (groep 4).
--	--	---	--	---------------------------	------------------------------------	--

Bijlage 2: 8 werkvormen per ronde

Ronde 1: Betekenisronde

- Er liggen afbeeldingen over het verhaal in de kring. De leerkracht of een kind geeft een omschrijving bij een van de afbeeldingen. Wijs aan welke afbeelding bij de omschrijving hoort.
- Maak zinnen af over het verhaal. Bijv. De jongen ging...
- De leerkracht stopt ergens in het verhaal met lezen. Voorspel hoe het verhaal verder zou kunnen gaan. De leerkracht leest vervolgens de rest van het verhaal voor.
- Dobbel met een dobbelsteen waarop de woorden "wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe" staan. De leerkracht stelt een vraag die met dit woord begint.
- Speel met poppetjes, diertjes en andere attributen het verhaal na.
- Beantwoord vragen over de tekst met petje op/petje af, staan/zitten, 1 been, etc.
- Reconstrueer het verhaal door afbeeldingen van personen of voorwerpen uit het verhaal op volgorde te leggen. Vertel daarna aan de hand van de afbeeldingen het verhaal.
- Maak een tekening van een voorwerp uit het verhaal.

Ronde 2: Detailronde

- De leerkracht geeft een woord uit het verhaal. Maak daar een eigen zin bij.
- Herken je het woord uit het verhaal? Ga staan als het woord bij het verhaal hoort.
- De leerkracht neemt een persoon of voorwerp uit het verhaal in gedachten. Stel vragen om erachter te komen wie of wat het is.
- Onthoud de woorden in de juiste volgorde.
- Benoem het eerste of laatste woord van een reeks.
- Benoem welke zin langer/korter is.
- Orden in verschillende categorieën. Bedenk bij elke categorie nog een extra woord.
- Laat de leerlingen de hoofdpersoon tekenen. Hoe denken ze dat .... eruit ziet?

Ronde 3: Contextronde

- Zoek overeenkomsten en verschillen tussen twee teksten.
- Teken jezelf als persoon in het verhaal.
- Verzin een limerick over de tekst of het onderwerp van de tekst.
- Bedenk een lied of rap over de tekst en alles wat je kunt vinden over dit onderwerp.
- Schrijf een eigen fantasie vervolg bij een verhaal.
- Schrijf een e-mail, kaart, brief of Whatsapp bericht aan een persoon uit de tekst.
- Interview een persoon uit de tekst en schrijf op wat hij/zij zou antwoorden.
- Verzin met de groep een fantasieverhaal over het onderwerp van de tekst, waarbij iedereen steeds een zin schrijft en hiermee het verhaal aanvult.

Ronde 4: Reflectieronde

Controleer of het doel van de les behaald is a.d.h.v. reflectiewerkvormen, zoals:

- Ren je rot
De kinderen bedenken allerlei quizvragen met vier antwoordmogelijkheden. Stop alle vragen in een pot. Teken op het schoolplein of in de aula vier vakken op de grond. Lees een vraag uit de pot voor. De kinderen luisteren naar de vraag en rennen naar het juiste vak. Staan ze verkeerd dan zijn ze af.
- Raad het begrip

Beschrijf een themawoord aan een andere leerling. De ander raadt welk woord jij hebt omschreven.

- Rijtjes
Bedenk zoveel mogelijk woorden die te maken hebben met de les/het onderwerp. Je kunt ze deze woorden ook in groepjes laten categoriseren.
- De Bom
De leerlingen spelen het spel 'de bom'. Daarbij is één leerling de bom die kan ontploffen, deze leerling zit met zijn rug naar de klas toe. De rest van de groep gaat staan en gooit over met een bal. Zegt 'de bom' BOEM dan is deze leerling af. De leerling geeft antwoord op een inhoudelijke vraag die is gesteld door de leerkracht en gaat zitten.
- Waar of niet.
Noem een stelling over het voorgelezen verhaal. Is het waar dan gaan de kinderen staan is het niet waar dan gaan de kinderen springen. Wissel de bewegingen af.
- Teken wat je hebt geleerd
Laat in een tekening zien waar de tekst van vandaag over ging.
- Beantwoord de vraag
De kinderen lopen door de klas. Als de leerkracht in zijn handen klapt of de muziek stopt, vormen de leerlingen tweetallen. Ze beantwoorden de vraag die de leerkracht stelt.
- Reflectiebeweging (Gebaseerd op het spel "ik ga op reis en ik neem mee..")
Reflecteer op vanmiddag door 1 feit te noemen dat je geleerd hebt. Bedenk hierbij een beweging. De leerling na jou herhaalt jouw feit en voegt er een nieuw feit aan toe. Enz.

Bijlage 3: Woordkaartjes 'Op de bouwplaats...'

 Op de bouwplaats...

de graafmachine

de betonmixer

de hijskraan

de
kraanwagen

de muur

metselen

de baksteen

de dakpan

 Op de bouwplaats...

het gereedschap

de hamer

de kruiwagen

de betonmolen

de ladder

de bezem

de spijkers

de waterpas

 Op de bouwplaats...

de
schroevendraaier

de trilboor

de moersleutel

de
gereedschapskist

de stroomkabel

de sloopkogel

de tang

het puin

 Op de bouwplaats...

het afzetlint

het meetlint

de handzaag

de metaalzaag

Bijlage 4: Dieren en dierenhuizen

1	
2	
3	
4	
5	
6	

7	
8	
9	
10	
11	

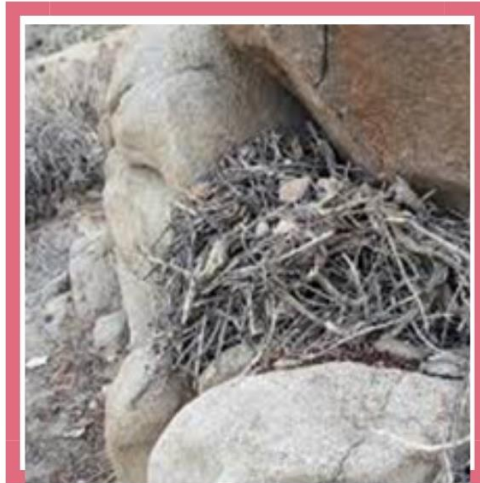

Nummer	Dier	Weetje over het dierenhuis
1		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
2		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
3		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
4		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
5		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
6		<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

7	<hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
8	<hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
9	<hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
10	<hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
11	<hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Bijlage 5: Kaartjes dierenhuizen

Bijlage 6: Format kaart verhuizen

<p>Beste _____,</p> <p>_____ vind ik <u>niet</u> mooi, omdat:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____ vind ik mooi, omdat:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Hopelijk kun je hier wat meel!</p> <p>Groetjes,</p> <p>_____</p>	 <p>Tim</p> <hr/> <p>Grote weg 2</p> <hr/> <p>1234 AB, Amsterdam</p> <hr/>
--	---

<p>Beste _____,</p> <p>_____ vind ik <u>niet</u> mooi, omdat:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____ vind ik mooi, omdat:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Hopelijk kun je hier wat meel!</p> <p>Groetjes,</p> <p>_____</p>	 <p>Tim</p> <hr/> <p>Grote weg 2</p> <hr/> <p>1234 AB, Amsterdam</p> <hr/>
--	---

Bijlage 7: Kaartjes paddenstoelenwoningen

2-onder-1-kap paddenstoel

Paddenstoelenflat

Designwoning

Boomstronkhuis